

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto - \$6.00
Za pol leta - \$3.00
Za New York celo leto - \$7.00
Za inozemstvo celo leto - \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

NO. 225. — ŠTEV. 225.

NEW YORK, TUESDAY, SEPTEMBER 25, 1923. — TOREK, 25. SEPTEMBRA, 1923.

VOLUME XXXI. — LETNIK XXXI.

ZNACILNA B. MUSSOLINIJEVA IZJAVA

Poročevalcu newyorškega lista je povedal, da hočeta Jugoslavija in Italija živeti v miru. — Pogajanja so se nadaljevala, kljub temu, da ni bilo sprva nobenega upanja na kak sporazum. — Italija se bo v bodočnosti strogo držala vseh mirovnihih določb.

Italijanski ministrski predsednik Benito Mussolini je sprejel v avdienci poročevalca newyorškega lista "Corriere d'America".

Odgovoril mu je točno na vsa vprašanja, in ko ga je poročevalce vprašal glede italijanske politike napram Jugoslaviji, je rekel Mussolini:

— Italijanska politika bo v polnem soglasju z določbami rapsalske, oziroma margheritske pogodbe. Naša naloga bo ustanoviti prijateljske odnose z Jugoslavijo. To bo najboljša garancija za napredek obeh držav in končno tudi za napredek Evrope.

— Odobrenje pogodbe, sklenjene v Santi Margheriti, izprazniti takozvane "tretej cone" v Dalmaciji, izprazniti reškega predmestja Sušaka, vse to pomenja, da zasledujejo fašisti pošteno politiko.

— Ko je prišla jugoslovansko-italijanska komisija, ki je reševala reško vprašanje do prepričanja, da je končni sporazum nemogoč, so se pogajanja ne glede na to nadaljevala. Komisariji se niso vrtili domov malomarno, ampak so si na vse načine prizadevali, dobiti načine in sredstva za nekak, četudi le polovičen sporazum. To se jim je tudi končno v polni meri posrečilo.

— Reška kriza, ki je nastala vsled nezaposlenosti in pomanjkanja trgovine, bo prej ali slej končana.

— Iz pisma, ki ga je pisal dne 2. septembra profesor De Poli, podpredsednik reške ustavotvorne skupščine, je bilo jasno razvidno, da je pretila Reki popolna anarhija.

— To stanje in splošna nervoznost, ki prevladuje v Evropi, je prisilila fašistovsko vlado k hitremu delovanju v namenu, da reši, kar se še da rešiti.

— Vsled tega je vlada imenovala generala Giardina guvernerjem Reke. On je energičen in pravičen mož.

— Pogajanja med Italijo in Jugoslavijo se nadaljujejo ter se vrše tajno. Tajnost je absolutno potrebna pri zadevah, ki so tako delikatnega značaja kot je reško vprašanje.

— Obe stranki sta pa trdno prepričani, da bo prej ali slej sklenjen sporazum.

POROČILO O REVOLUCIJI NA BOLGARSKEM

London, Anglija, 24. septembra. "Morning Post" je dobila iz Beograda brzojavko, da je vsa Bolgarska v rokah revolucionarjev. Glavno mesto Sofija je zablokirano. Kralj Boris je rekel, da bo ostopil, toda njegova ponudba ni bila sprejeta.

Vstahi so razdrli vsa komunikacijska sredstva. Zveza med vlado in provincami je prekinjena. V glavnem mestu je komaj za par dni hrane.

PASIVNI ODPOR V RUHR O KRAJU BO ODPRAVLJEN.

Berlin, Nemčija, 24. septembra. (Poročilo Ass. Press). — Državni kancler dr. Stresemann je danes zvečer izjavil, da je vlada sklenila odpraviti pasivni odpor v Ruhr okraju.

Vlada bo zapovedala delavcem, naj se takoj vrnejo na delo.

ZDRAVSTVENO STANJE ELEONORE DUSE

Dunaj, Avstrija, 24. septembra. Slavni gledališki igralki Eleonori Duse se je zdravstveno stanje toliko izboljšalo, da bo v najkrajšem času na odru.

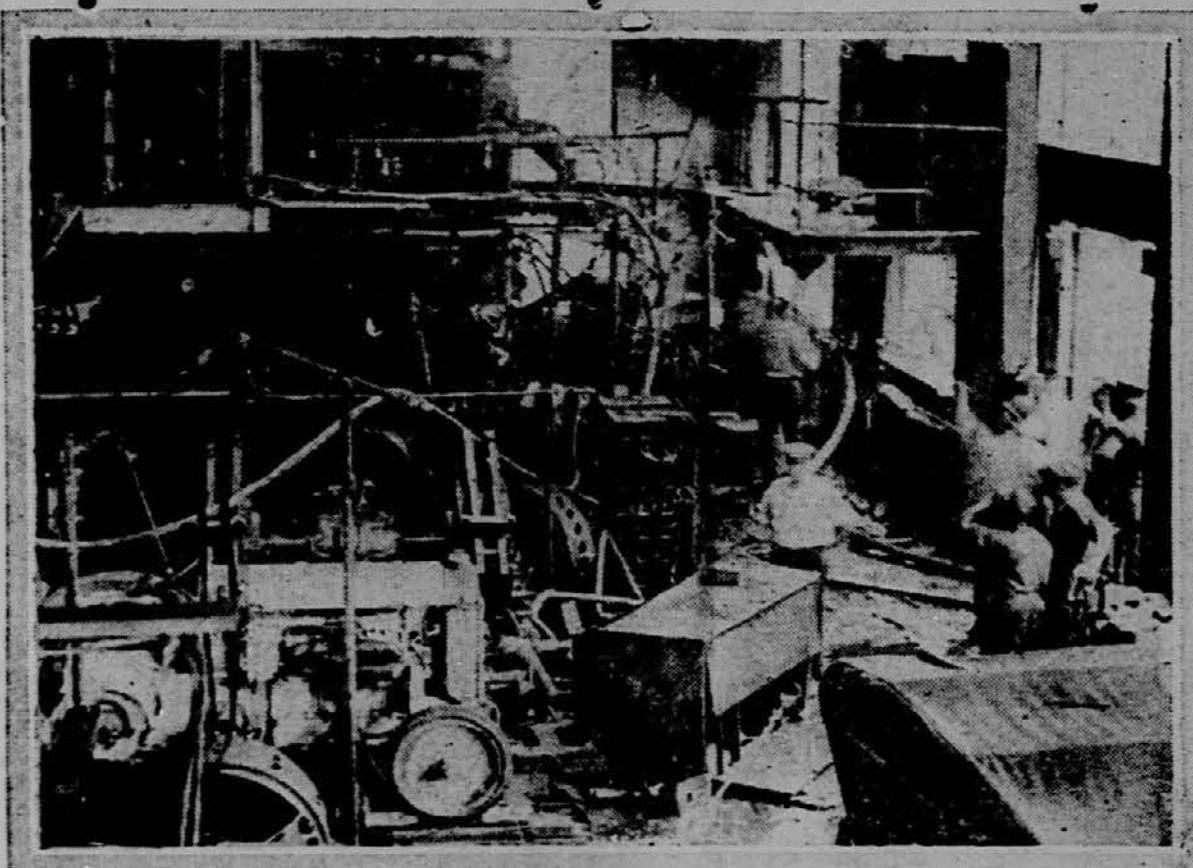
Na Dunaju bo imela tri predstave, nakar bo obiskala druga največja evropska mesta. Pričetkom zime pride v Ameriko.

RUSIJA BO PLAČALA SVOJ DOLG AMERIKI.

Washington, D. C., 24. sept. — Sovjetska vlada je pripravljena plačati \$235,000,000, to je ves dolg, ki ga dolguje Ameriki.

To je povedal pred. Kongresu senator Wheeler iz Montane, ki se je pred kratkim vrnil iz Rusije. Wheeler je rekel, da je to izvel od uglednih članov moskovske vlade.

PROSTOR, KJER SE JE ZAVRŠILA EKSPLOZIJA.

Pred kratkim je v laboratoriju Bureau of Standards v Washingtonu nastala velika eksplozija. Vsled električnega kratkega stika se je unela zaloga gazo lina. Sledila je strahovita eksplozija. Deset inčev debele stene so se porušile kot da bi bile iz papirja. Deset uslužbencev je bilo pokopanih pod razvalinami. Mrtve je bil pa samo eden, namreč dijak Logan L. Bauer iz Salem, Ohio.

PET MRTVIH PRI TEKMI V BELGIJI

Pet zrakoplovcev se je smrtno ponesrečilo pri tekmi za James Gordon Bennett nagrado. — Švicarski balon se je unel.

Bruselj, Belgija, 24. septembra. Včeraj se je začela tukaj tekma za James Gordon Bennett nagrado. Tekmovali so francoski, španski, švicarski, belgijski in ameriški vodilni baloni. Vseh skupaj jih je bilo dvajset.

Navzoč je bil belgijski ministrski predsednik s svojim kabinetom ter nad petnajst tisoč gledalcev.

V španski balon je udarila strela. Pilot se je ubil, ko je balon padel na zemljo.

Švicarski balon se je unel nad mestom Moll. Pilota sta bila tako ožgana, da sta par ur zatem umrli. Pihal je močan zapadni veter. Pozneje je tudi deževalo. Nagrado so dobili Francozi.

Ameriški amadni balon, kateremu je poveljeval poročnik Olmstead, je bil pretežak, da bi se mogel dvigniti.

Pri poskusnem poletu se je zadel ob belgijski balon ter ga popolnoma raztrgal.

Bruselj, Belgija, 24. septembra. Proti večeru se je dvignil v zrak balon S-6. Silovit vihar ga je zanesel proti jugozapadu. Ko se je hotel spustiti na tla, je udarila strela vanj ter ga unela. Pri tej priliki je bil ubit ameriški poročnik Olstead, poročnik Shoptaw se je pa ubil pri padcu.

110 MAJNARJEV ZASUTIH V POLJSKI MAJNI.

Varšava, Poljska, 23. sept. — Vsled eksplozije v Reden premogovniku pri Dobrovi se je posul strop, in sto deset premogarjev je odrezanih od zunanjega sveta.

Ker je eksploziji sledil ogenj, je le malo upanja, da bi jih mogli rešiti.

Nesrečniki so se najbrže vsi zadušili.

GROF APPONY NA POTI V AMERIKO.

Cherbourg, 24. septembra. — Na parnik "Aquitania" se je vkrca bilvi madžarski ministrski predsednik grof Appony. V Ameriki bo imel več predavanj.

NA BOLGARSKEM BO KMALU ZAVLADAL RED

Dežela se je skoraj popolnoma pomirila. — Le iz malčestvinskih krajev prihajajo poročila o uporih. — Sedemsto vojakov izgubilo življenje.

Atere, Grško 24. septembra. — Bolgarska armada je izgubila v bojih z upornimi kmoti sedemsto mož. Nad 40 vojakov je bilo ranjenih.

Tozadevno poročilo je dospel iz Soluna.

BOLGARSKI KRALJ BORIS

Iz Filipopolisa poročajo, da izgublja vlada svoj vpliv v južni in severozahodni Bolgarski.

Komunisti in kmetje, so po težkih bojih zavzeli Plevno, ter razvili na mestni hiši rdečo zastavo.

Sofija, Bolgarsko, 24. sept. — V splošnem se je položaj na Bolgarskem jako izboljšal.

Poročajo le še o malenkostnih spopadih, ki so pa brez vsakega pomena.

S pomočjo civilnega prebivalstva so vojniki napravili mir v Kasanik okraju, kjer je bila pred kratkim proklamirana sovjetna vlada.

Komunistična skupina 50 mož, ki je terorizirala Rosovo, je pobegnila v gore.

Vojaki so vstale obkolili ter jih zajeli.

Njihov voditelj se je ustrelil.

ZR-1 BO POLETET NAD ST. LOUIS.

Največji vodilni balon na svetu RZ-1 bo napravil v nedeljo svojo najdaljšo dosedanjo pot. Poletel bo namreč iz Lakehurst, N. J., nad St. Louis, Mo. Razdalja znaša nekaj nad 2000 milj.

NOVI RAZVOJI V WARDOMI ZADEVI

Wardova žena zaslišana kot priča. Izjava Peterove matere. — Kot priča bo nastopil tudi morilec brat, Ralph Ward.

Oni, ki so bili navzoči pri včerajšnji obravnavi proti morilecu Wardu, so bili jako presenečeni, ko je državni pravdnik poklical obtoženčev ženo ter jo zaslišal.

Prvo vprašanje, ki ga ji je stavil, je bilo:

Mrs. Ward, kdaj je prišel vas mož domov dne 16. maja jutraj?

S tihi glasom je odvrnila:

— Bilo je med četrto in peto uro jutraj.

Ker porotniki niso razumeli odgovora, ga je moral sodnijski klerk bolj naglas povedati.

Nadalje jo je vprašal državni pravdnik, kje sta njeni dve služkinji Lulu Barow in Annie Wild.

Odvrnila je, da sta še vedno v njeni službi ter priznala, da je Lulu Barow odpotovala v Atlantic City.

Kot priča je nastopila tudi mati umorjenega Petersa.

Povedala je, da je bil njen sin precej lahkomišljen, da je večkrat menjaval službe ter da je bil nekoč tudi v pobiljševalnici.

Bivši zdrav. pravdnik Weeks je izpovedal, v kakšnem položaju so našli Peterovo truplo in pristavi, da mu je naslednjega dne Ward priznal, da ga je on umoril.

Jutri bo skorajgotovo nastopil kot priča morilec brat, Ralph Ward.

PARNIK "LEVIATHAN" SE JE PRECEJ ZAKASNIL.

Včeraj popoldne ob petih bi imel dospeti v newyorško pristanišče največji ameriški parnik "Leviathan".

Vsled megle in silnega vetra se je pa tako zakasnil, da bo dospel šele danes dopoldne.

V prvem razredu se nahaja 800 potnikov.

NEWYORŠKEMU ŽUPANU JE OTEKLA NOGA.

Iz Saratoga Springs poročajo, da je newyorški župan Hylan sicer prebolel pljučnico, vstati pa ne more, ker mu je noga precej zatekla.

Zdravniki so prepričani, da bo otekline kmalo splahnila.

V OKLAHOMI JE MIR PRED VIHARJEM

Vojno stanje bo proglašeno tudi nad drugimi kraji. — Spor ne bo poravnani z orožjem, pač pa pred sodiščem. — Tekom tega tedna se bo položaj razjasnil. — Nestranski listi naj dobe podporo. — V sredo se bo baje vršilo zborovanje državne zakonodaje in sicer brez dovoljenja guvernerja Waltona.

Oklahoma City, Mehika, 23. septembra. Danes in včeraj je bil guverner ves dan doma, najbrž, da se nekoliko odpočije od naporenega boja, ki ga vodi proti Kukulkskancem.

Vojaska sodišča v Oklahoma City in Tulsi so bila prazna. V glavnem stanu vojaških častnikov je vladal mir.

Prebivalstvo je prepričano, da bo proglašeno vojno stanje tudi po drugih okrajih. Oni, ki natančno poznajo položaj, pravijo, da se bo tekom tega tedna položaj popolnoma razjasnil.

Nihče ne ve, če se bo v sredo vršila seja državne zakonodaje. Guverner Walton je sicer rekel, da bo dal vse zborovalce zapreti, toda vprašanje je, če bo uresničil svojo grožnjo.

Poslanci se bodo zbrali v namenu, da bodo preiskali "nepostavno akcijo guvernerja Waltona".

Sprva so vsi mislili, da bo vojaštvo naletelo na oborožen odpor Kukulkskancev. Sedaj pa kaže, da se bo spor rešil mirnim potom pred sodiščem.

Guverner Walton je v posebni proklamaciji pozval narod, naj daruje prispevke v poseben sklad, iz katerega bodo dobivali nepristranski časopisi podpore.

Po njegovem mnenju bo tudi treba ustanoviti nekaj nepristranskih listov, ki bodo povedali narodu resnico.

Večinoma vsi listi, ki izhajajo sedaj v Oklahomi, so v službi Kukulkskancev.

Tulsa, Okla., 24. septembra. — Danes je začelo vojaško sodišče, katero je imenoval guverner I. C. Walton, preiskovati zločine, ki so jih zakrivali Kukulkskanci.

V eni noči so zapalili tri hiše v Tulsi.

Neki možki je imel z mlado žensko otroka. Ker se ni hotel poročiti z njo, so odvleli oboje ponoči v gozd, žemina vklelni ter mu preteti z revolverjem dokler ni izjavil, da se hoče poročiti.

Oklahoma City, Okla., 24. septembra. — Guverner Walton je danes zapovedal poveljniku narodne garde, generalu Markhamu, naj se posluži vseh vojaške sile dežele, samo da bo preprečil zborovanje poslancev, ki se ima vršiti v sredo.

Vsi telesno zdravi možki med 21. in 45. letom morajo biti pripravljeni, če bodo pozvani, naj stopijo v vojaško službo.

Po mestih vlada mir, toda to je le mir pred viharjem.

Oboroženi spopad med milico in Kukulkskanci je neizogiben.

Vojaška straža v glavnem mestu bo pred sredo ojačena.

SKORAJŠNA REŠITEV REŠKEGA VPRAŠANJA

Tako Jugoslavlani kot Italijani so zadovoljni z uspehi pogajanj. Zunanji minister Ninčić ne bo obiskal Mussolinija.

Rim, Italija, 24. septembra. — Jugoslovansko poslanstvo v Parizu je danes dementiralo vest, da je prošil jugoslovanski zunanji minister Ninčić italijanskega ministrskega predsednika Mussolinija za konferenco.

Ninčić se je na svojem potovanju v Ženevo res ustavil v Benetkah, kjer se je posvetoval s srbskim poslanikom na rimskem dvoru Antonijevičem. Antonijevič tudi zastopa Jugoslavijo pri pogajanjih glede Reke.

Ta pogajanja se sedaj tako zadovoljivo vrše, da je vsaka intervencija jugoslovanskega zunanjega ministra brezpotrebna.

Končna pogodba bo določala naslednje:

Reka bo pod italijansko nadvlado.

Delta in pristanče Baroš bosta pod jugoslovansko nadvlado.

Mejo severno od Reke bodo popravili v prid Jugoslaviji.

Jugoslavija in Italija bosta od nosno upravljali baroškem in reškemu pristanišču.

Vse blago, ki je namenjeno Jugoslaviji bo šlo preko Reke, prosto vseh pristojbin.

Dopisnik New York Timesa je izvedel, da tudi pogajanja glede trgovske zveze med obema državama jako dobro napredujejo.

Neresnične so govorice, ki so se pred kratkim razširile, namreč, da Italija zahteva od Jugoslavije, da ne sme imeti nobene bojne ladje v Jadranskem morju.

Precej se je tudi govorilo o vojaški zvezi med obema državama, toda do tega najbrže ne bo prišlo, ker je proti temu odločno Mala antanta.

BURNO ŽIVLJENJE MLADEGA DEKLETA.

Pri Millville, N. J., so našli pred tedni mrtvo šestnajstletno lepo deklico Emmo Dickson.

Nihče ni domneval, da se je izvršil zločin, ampak so bili prepričani, da je postala žrtv avtomobilne nesreče. Kmalom zatem, ko so jo pokopali, so pa začele krožiti o njenem mladem življenju raznovrsne govorice. Ljudje domnevajo, da je najbrže postala žrtv morilec. Nadalje vedo povedati, da je imela z več kot desetimi moškimi ljubavno razmerje in da je bil med njenimi ljubimci tudi nek poročen mož. Baje je bila v blagoslovljenem stanu.

Sedaj bodo truplo izkopali ter dognali, koliko je resnice na teh govoricah.

NAD STO MRTVIH PRI POTRESU V PERZIJI.

Teheran, Perzija, 24. septembra. Potres, ki je se je pojavil v četrtek, je uničil več vasi v okolici Buinurda.

Število mrtvih znaša 123. Par sto ljudi je ranjenih, veliko jih pa pogrešajo.

Skoraj vse hiše so porušene. Potresni sunki se še sedaj nalučujejo.

VISCONT CHAMBRUN RANJEN

Paris, Francija, 23. septembra. Viscont de Chambrun, bivši tajnik francoskega poslanstva v Washingtonu, se je težko poškodoval pri avtomobilni vožnji.

Vsak pevec bi moral imeti novo izdajo

"PESMARICA GLAZBENE MATICE"

Za štiri moške glasove

Uredil Matej Hubad

Knjiga ima 296 strani, ter vsebuje 103 najboljših in najnovejših pesmi z notami.

Cena s poštnino \$3.00 A.H.Y.

"GLAS NARODA"

82 Cortlandt St., New York, N. Y.

DENARNA IZPLAČILA V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU

se potom naše banke izvršujejo zanesljivo, hitro in po niskih cenah:

Včeraj so bile naše cene sledeče:

Jugoslavija:
Rasplošila na sadnje pošte in izplačilo "Kr. poštni čekovni urad" in "Jadranska banka" v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu, Kranju, Celju, Mariboru, Dubrovniku, Splitu, Sarajevu ali drugod, kjer je paš za hitro izplačilo najugodnejše.

1000 Din. . .	\$11.90 . .	K 4,000
2000 Din. . .	\$23.60 . .	K 8,000
5000 Din. . .	\$58.50 . .	K 20,000

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot en tisoč dinarjev računamo posebej po 10 centov za poštnino in druge stroške.

Italija in zasedene ozemlje:
Rasplošila na sadnje pošte in izplačilo "Jadranska banka" v Trstu, Opatiji in Zadru.

200 lir	\$10.20
300 lir	\$15.00
500 lir	\$24.50
1000 lir	\$48.00

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot 200 lir računamo posebej po 10 centov za poštnino in druge stroške.

Ka pošiljate, ki prejemajo smekot pet tisoč dinarjev ali po dvatisoč lir dovoljujejo se morebitni še posebni popusti.

Vrednost dinarjev in liram sedaj ni stalna, menja se večkrat in nepričakovano; is tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej. Računamo po ceni onega dne, ko nam dosepe poslani denar v roko.

Glede izplačil v ameriških dolarjih gajte poštno ceno v tem listu.

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Money Order ali pa New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street New York, N. Y.
Glavno zastopništvo Jadranske Banke.

Slovanski svet po svetovni vojni.

Zanimiva naziranja bolgarskega učenjaka. — Slovani se še niso zavedli svoje velikanske moči. — Sedaj je v Evropi peto neodvisnih slovanskih držav: Rusija, Poljska, Čehoslovaška, Jugoslavija in Bolgarska. — Ideali slovanske vzajemnosti ne bodo še tako kmalu doseženi. — Komunisti so začeli opuščati svoj prvotni program. — Moč in sila posameznih držav.

Za Masarykom, Niederlejem in drugimi odličnimi misleci, ki se pečajo s problemom bodoče misije Slovanstva, se je lotil tega bogatega, važnega in aktualnega vprašanja bolgarski znanstvenik, vseučiliški profesor Štefan Bobčev, ki je izdal v založbi "Slovanske knjižnice" obširno delo o posledicah in pomenu svetovne vojne za celokupno Slovanstvo. Zaključki, do katerih prihaja Bobčev, so zanimivi, tembolj, ker iz njih odseva naziranje slovanskega orijentirane bolgarske inteligence. Evo, kaj piše avtor te razprave:

Slovanski svet je sedaj v popolnoma drugačnem položaju, kakor pred veliko svetovno vojno. Ako se ozremo nanj s političnega stališča, vidimo, da so se pojavile nove slovanske države z obširnimi teritorijem in večmilijonskim prebivalstvom; da se je povečalo ozemlje in sploh državnost drugih, kakor naprimer kraljevine SHS; da je izginila samostojna slovanska država — Črna gora — in da se je skrhlo državno in etnografsko ozemlje Rusije in Bolgarije. In vendar znaten del slovanskega prebivalstva še vedno živi pod tujim političnim nadzloro. Tako vidimo, da so se ideali mnogih slovanskih patriotov uresničili. Bojazen nekaterih slavistov, da se bo slovanski element, zlasti Slovenci, Slovaki in prebivalstvo Šlezije, izgubil v nemški ali madžarski povodnji, ta bojazen se, hvala bogu, ni uresničila. To pa še davno ne pomeni, da so ideali slovanske vzajemnosti, tako v kulturnem, kakor tudi v političnem smislu, že doseženi in da so pristajali ideje slovanske vzajemnosti že doela upravičeni, da triumfirajo. Nasprotno, velika vojna je po fatalnem naključju usode poglajala nekatere slovanske narode v bratomorno medsebojno vojno in zapustila globoke rane, ki jih lahko zaceli samo veliki zdravnik — čas.

Največje slovansko državo, Rusijo, je zadela bridka usoda, ki je tem strašnejša, ker divjajo v njeni državnosti elementi nemirov in državljanske vojske v takem obsegu, kakor jih svet še ni videl niti v času največjih revolucij in anarhije. Rusija ni samo izgubila del svoje zemlje, nego tudi vrednote svoje duhovne kulture. Izgubila je gospodarske in splošne materialne vrednote. Milijoni ljudi, med njimi odlični predstavitelji znanosti in umetnosti so postali žrtev notranje strahovlade, kot posledice dveh prevratov v Rusiji 1917. leta. Res, da revolucionarna vlada RSFSR zadnja leta popušča od svojega prvotnega komunističnega programa in od prvih sklepov III. internacionalne, toda to umikanje na gospodarskem polju še ni tako izdatno, da bi moglo pomiriti državo in zaceliti globoke rane na organizmu ruske državnosti, javnosti, gospodarstva in kulture.

Ako si ogledamo statistiko velikega preokreta, ki je nastal med slovanskim svetom po svetovni vojni, vidimo te-le zanimivosti: Pred vojno smo imeli 4 neodvisne in samostojne slovanske države: Rusijo, Srbijo, Bolgarijo in Črno goro. Po vojni je ena popolnoma izginila in se spojila s kraljevino SHS. Z druge strani pa sta se pojavili novi slovanski državi Poljska in Čehoslovaška, tako da imamo sedaj pet samostojnih slovanskih držav brez samostojne Ukrajine, Belorusije in ostalih 8 republik, ki jih priševa moskovska vlada k svoji zvezni republiki. — Teritorij in prebivalstvo slovanskih držav je znatno pred vojno: Rusija s Kavkazom in Sibirijo — 18.865.545 kvadratnih kilometrov in 178.905.000 prebivalcev; Srbija 87.363 kvadratnih kilometrov in 4.527.992 prebivalcev; Bolgarija 114.777 kvadratnih kilometrov in 5.001.000 prebivalcev; Črna gora 15.017 kvadratnih kilometrov in 435.000 prebivalcev, torej skupaj 19.826.702 kvadratnih kilometrov in 188.868.992 prebivalcev. Po vojni

ni Rusija in Malorusija 18.816.532 kvadratnih kilometrov in 156.770.000 prebivalcev; Poljska — 249.300 kvadrat. km., in 24.199.000 prebivalcev; ČSR 140.302 kv. km. in 13.418.057 prebivalcev; — kraljevina SHS 247.676 kvadratnih kilometrov in 11.337.686 prebivalcev, skupaj torej 19 milijonov 557.737 kvadratnih kilometrov in 210.303.390 prebivalcev. Iz te statistike je razvidno, da se je slovanski svet glede ozemlja nekoliko skrčil, glede prebivalstva pa je narasel.

Lahko se reče, da je Slovanstvo s svetovno vojno pridobilo ne samo s tem, da sta bili vzpostavljene dve zapadni slovanski državi — Poljska in Čehoslovaška — nego tudi s tem, da je bilo pred vojno 7,3 odst. Slovanov obsojenih na izumiranje v državah, kjer so živeli med tujplemensko večino, drugih 13,1 odst. živeli v Avstriji, pa je skoraj riskiralo, ako bi zmagale centralne države, da jih doleti usoda omenjenih 7,3 odst. Sedaj je ta nevarnost za ene in druge odstranjena.

Vendar pa izgube Slovanstva v svetovni vojni niso majhne, kajti prezreti ne smemo nekaterih moralnih žrtv, ki so zelo važne za aidejo slovanske vzajemnosti. Ne bom govoril o žalostnem dejstvu, da so Slovani še vedno pod tujim jarmom tako v Nemčiji kakor tudi na Madžarskem, v Romuniji, Italiji, na Grškem itd. Celokupen mali narod, lužiški Srbi, je ostal v Nemčiji. Še težje pa je to, da se v Rusiji širi separatizem Malorusov in Belorusov, v kraljevini SHS pa tudi ni vse v redu, kar se tiče ujedinjenja po plemenu, veri in jeziku. Najbolj žalosten pa je položaj današnje Rusije, ki v notranjosti razpada, ki je izmučena in polna ran, in vse to po tem, ko je doprinesla strašne žrtve, izgubila svojo avtoriteto, svoj glas kot velika država in končno tudi perspektive glede Carigrada in morskih ožin. V Aziji pa so Angleži in Japonci zavzeli njene pozicije. Z drugimi besedami: najmočnejša slovanska država, brez katere Slovanstvo ne more okrevati, je za nedolgočasno odstranjena od aktivne udeležbe v evropskem življenju.

K tem okoliščinam je treba pristeti še to, da v splošnem nobenem slovanskem narodu ni dovoljen prikladen, neposreden in siguran izhod na morje, kar zelo mučno vpliva na pravilni gospodarski razvoj slovanskih držav in Slovanstva sploh. Rusija, ki ni prišla do besede na mirovni konferenci v Parizu, je ostala zaprta v svoje stare meje, ki ji ne nudijo izhoda na odprt in nezamrzajoče morje. Poljska je dobila umeten izhod preko Gdanskega, toda ta je v zelo težkem in nevarnem položaju. Čehoslovaška je omejena tako, da sploh nima stikov z morjem. Celotno Jugoslaviji niso dovolili doela naravnega izhoda na Jadransko morje; Trst in Reka, Res, Dalmacija ima nekaj luk, toda treba je mnogo dela in sredstev, da se uredi in postanejo dostopne.

Slovanstvo se ne more zediniti že zato, ker je ločeno teritorialno. Rusija, Poljska in ČSR so teritorialne sosedinje, toda kljub velikim naporom veselite, zmagovalke, niso dovolile koridorja med ČSR in Jugoslavijo. Poizkusi, ki jih dela takozvana Mala antanta med ČSR in kraljevino SHS s pomočjo Romunije eventualno tudi Poljske in celo Grške bodo težko osigurali ono zunanjo formo slovanskih držav, da ne govorim o notranjem zedinjenju. Res je, da Mala antanta postane do gotove meje lahko koristna, toda prazne bodo vse velike nade, ako si ta zveza ne pridobi naklonjenosti in zaupanja velike slovanske družine. In kakor je dejal pokojni Milenko Vesnić, bodo slovanski diplomati Male antante šestokrat hodili na konference in se bodo posvetovali, rekoč: posvetujemo se

z dvignjenimi glavami, toda s praznimi rokami.

Težko kaznovana Bolgarija pa ne bo pozabila, da je njen narod eno najboljših slovanskih plemen in da je njena bodočnost težko zvezana z usodo celokupnega Slovanstva. Bolgarski narod je pripravljen tudi v tem težkem gospodarskem in teritorialnem položaju neumorno delati na to, da bi z ene strani živel z vsemi sosednimi državami v popolnem, iskrenem miru te rtko dokazal svojo življensko sposobnost in svoje pravice do balkanskega podnebja, z druge pa, da opozori vse bratke slovanske narode, da partikularizem in realna politika posameznih nacionalnih interesov ne sme iti tako daleč, da bi pogubila vzvišene ideale onih velikih in nesmrtnih slovanskih borev, čijih ideje in nauki so povzročili sedanje politično vstajenje in osvobodjenje nekaterih slovanskih narodov. Dobro so vse zveze, ki ščitijo teritorialno celoto in politično gospodarsko neodvisnost. Toda ako te zveze ignorirajo pravico, čiste tradicije prošlosti in globoka čustva za slovansko solidarnost, ne bodo koristile. Mi ne oznamamo niti panslavizma niti kakršnekoli ideje, glede ene same slovanske federacije, naj si bo pod to ali onim htegonim, toda naglašali smo celo življenje in naglašamo še danes, da stare in nove življenske razmere zahtevajo od vseh Slovanov vsestransko vzajemnost, ne da bi se ozirali samo na plemenske interese.

V medsebojnih stikih Slovanstva mora zavladati velika objektivnost, popolna strpnost, popustljivost in točno opredeljeno stališče glede vseh spornih vprašanj. ki jih hočejo rešiti s uspehom. — Gospodarska slovanska politika kot posledica skupnih interesov mora postati podlaga za trgovinske stiske, na kulturnem polju pa je treba pomisliti o solidarnosti tako, da bi v prvi vrsti delovali za medsebojno spoznavanje. Vsi duševni proizvodi posameznih slovanskih plemen morajo postati vsem dostopni n skupna last. — Tekmovanje za večji napredek lahko vsakemu slovanskemu narodu samo koristi in zaščita plemenske individualnosti mora biti skupna dolžnost. Vse slovanske države naj narodi, bodisi veliki ali mali, morajo biti med seboj enakopravni ter se v kulturnem in gospodarskem oziru smatrati kot ujedinjene, ne, enakovredni člani ene družine. To ujedinjenje mora predstavljati neko prostovoljno zvezo popolnoma svobodnih in s svojo usodo samostojno odločujočih narodov. Ustanovitev kulturno - gospodarske zveze je težak problem toda to še ne pomeni, da naj se odločimo temu cilju in ideji slovanske demokratične vzajemnosti. — Vsekakor pa je bistvo najvažnejšega vprašanja v tem, da so slovanski narodi in države, neodvisne od drugih zvez in sporazumov, odločijo za koordinacijo v kulturnem in gospodarskem življenju, da si podajo bratske roke in da začno živeti v vzajemnosti.

Kolera in kuga.

Iz zadnjih statistik je razvidno, da sta zahtevali v letu 1921 kolera in kuga obilo žrtv.

V Indiji je umrlo za kolero nič manj kot 150.000 oseb. V Rusiji je podleglo koleri baje celo 180.000 ljudi, in sicer 114.000 od teh v evropski Rusiji.

V drugih deželah so se pojavljali le posamezni slučajji te strašne morlike. Avstriji in Ameriki je popolnoma prinesla, v Nemčiji pa se je pojavilo samo par slučajev, katerih infekcije so izvirale iz laboratorijev. Najbolj je divjala kuga v Britski Vzhodni Indiji, — kjer je zahtevala 125.000 žrtv. Na Javi, v Nizozemski Indiji, je bilo 10.000 slučajev kolere. Na Kitajskem je bila najbolj prizadeta Mandžurija. V Senegalu v Afriki je bilo 1798 slučajev kolere, v Egiptu pa 365. Tudi Južni Ameriki ni prizanesla ta zavrtna morilka ter je tudi tam zahtevala

Prvo leto otroka je najvažnejše.

Njegov pravičen začetek v življenju je odvisen od hrane, ki jo dobiva tekom teh dvanajst mesecev. Hrana, ki napravlja krepke kosti in močne noge, mora biti hranilna, okusna, obenem pa lahko in temeljito prebavljiva. Če ne morete dobiti otroka, naj bo vaša prva misel Eagle Mleko. Kajti že 65 let se matere zanašajo nanj. Eagle Mleko jako priporočajo zdravniki, ker je varno in lahko za pripraviti.

Eagle Mleko je čisto mleko od krave, zmešano s sladkorjem na poseben Bordenov način, kar jo napravlja za hrano, ki jo potrebujete za hranjenje svojega otroka. Z Eagle Mlekom nikdar ne rizirate, da bi izpremenili hrano svojega otroka, kajti dalo bo vašemu otroku vse potrebne tvarine za gradnjo telesa. Omogočilo mu bo nositi pravilno težo na nogah; ko poskuša prve korake.

Neprenehajte z uporabo Eagle Mleka. Ko začne vaš otrok jesti solidno hrano, ki mu je prinesla dobro zdravje in moč in trem generacijam drugih otrok, poslušajte se Eagle Mleka pri otrokovih kuhanih jedilih. Matere po vsej deželi bo zanimala naša knjižica jedil in navodil za jako male otroke. Ne vsebuje samo navodil za jedila z Eagle Mlekom, pač pa tudi druge nasvete za njihovo vsakdanjo hrano.

Za slabo hranjenega otroka.

Zadnji resnično znanstveni poskusi med šolskimi otroci so pokazali, da je Eagle Mleko posebne vrednosti pri zdravljenju slabe prehrane. Otroci hranjeni z Eagle Mlekom so pridobili na teži veliko bolj kot oni, ki so bili hranjeni z mlekom v navadni steklenici. Učitelj otrok, ki so se podvržili takim poskusom, so izprevideli, da niso otroci izgledali samo lepše in zdravejše, ampak so se tudi boljše učili.

Če hočete informacije v vašem lastnem jeziku, kako hraniti otroka ali izvedeti, če je slabo hranjen, koliko naj tehta in kako visok naj bo, kakšno hrano mu dajate in druge dragocene informacije, izrežite kupon v tem oglaševalnem posilji-te nam in mi vam bomo poslali navodila brezplačno.

THE BORDEN COMPANY
Borden Building New York

KUPON
Označite kakšno navodila hočete.
NAVODILA ZA HRANJENJE SEŽNAN ZA TEŽO
OBEDI ZA OTROKE KNJIGA ZA OTROKE
IME
NASLOV
1 Slovenian

svoje žrtve, ki pa so bile manj številne. Evropa ima zaznamovati samo 14 slučajev, v Carigradu, 7

Kako zatirajo primorske Slovence.

Slovanski inteligenti ne dobe dovoljenja, da bi potovali v Jugoslavijo. — Po dovoljenje je treba hoditi od Poncija do Pizze. — Italijan dobi potni list kadar se mu izljubi. — Vojaški manevri. Preganjanje gostilničarjev po deželi. — Dvorane, v katerih so se prej vršile slovanske prireditve, so večji del zaprte. — V postojnskem okraju bo večina šol brez učiteljev.

Iz Primorja pišejo:

Prisilski laških oblasti na naše ljudstvo, ki je lani nekoliko popustil, da se je skoraj že moglo dihati, je v zadnjih časih postal zopet neznošen. Danes se mora reči, da oblasti, od najvišje do najnižje, od prefekta pa do zadnjega karabinjerja, naravnost prilike išeče, da bi našemu narodu življenje onemogočile. V velikih in malih stvareh škana za škano, velikokrat že naravnost otroče, — smešne, da marsikdaj človek v resnici ne ve, ali naj bi se jezil ali smejal, vedno in ob vsaki priliki pa cel kup stroškov, kolkovine, da že ne več več, kdaj in koliko si plačal.

Posebni smešno je dejstvo, da se z vseh strani kriči v svet, kako Italija želi dobrih, prijateljskih odnosov z Jugoslavijo, istočasno pa naš človek lahko prosi za potno dovoljenje v Jugoslavijo sto krat po vrsti, pa ga ne bo dobil, zlasti če pripada k inteligenci. Učitelj, duhovnik na deželi, ne dobi potnega dovoljenja za Jugoslavijo, pa naj stori, kar hoče. — Prav tako kakor bi se nahajali v vojnem stanju s sosedno "prijateljsko državo". In drugim ljudem, kakšne sitnosti jim delajo! V Trstu moraš osebno v mestni urad, da vložiš prošnjo, potem osebno na kvesturo, da ti potrdijo istovetnost, potem na anagrafični urad, kjer moraš s tremi pričami dokazati, da nimaš otrok, ki bi jih moral vzdrževati, če pa jih imaš moraš privedi seboj človeka, ki se zaveže, da bo vzdrževal nedolžne otroke, če bi se ti ne povrnil. Vse te sitnosti se delajo seveda le našim ljudem. Lah dobi potni list kadar se mu zljubi. Mi smo jim pa seveda sumljivi vsi, tod prvega do zadnjega. Posebno pa še sedaj ko se vsepovsod opaža neko ne navadno gibanje vojaštva, ki ga imajo nekateri za "vaje", drugi pa že kar naravnost kriče, da — smo tik pred izbruhom vojne. V Trstu se naprimer govori čisto javno, da mora počiti vsak čas. Nekateri se smejejo, drugi pa verjamejo in že premišlujejo, kam bi se skrili. Tisti, ki gledajo malo dalje, pa menijo, da gre za primerno vojaško asistenco, ki bi bila morda za vsak slučaj potrebna pri izvršitvi sklepov reške paritetne komisije. — Naj bo že tako ali tako: naše ljudstvo mora zato prenašati celo vrsto najnevarnejših škand, da je že do grla sito.

V najnovejšem času so se oblasti z neko posebno vmeno vrgle na naše gostilničarje po deželi. — Z izmišljenim razlogom, da se v tej ali oni gostilni shajajo "politično sumljivi ljudje", dobivajo naši gostilničarji uradno obvestilo, da se jim odvzame gostilniška licenca. Tako so naprimer zaprli starodavno gostilno Hrovatinovo v Vipavi. V dvorani se tudi več ne smejo vršiti prireditve, gledališke predstave itd. Zaprli so Starčevovo gostilno pri postaji v Štanjelu, Mahorčičevo v Sežani itd. Seveda igrajo oni pri vsem tem kako vlogo kaki domači "fašistovski" ovaduh. Ovaduštvo je sploh v polnem cvetju. Naj le pride "civilno" oblečen človek na deželo, vidi takoj, da mu od hiše do hiše sledi razne dvomljive prikazni, ki opazujejo in vlečejo na ušesa, — kaj dotičnik dela, in s kom govori, če ni morda kak jugoslovanski propagandist. Ni dolgo, pa je tudi karabinjer kmalu za njim.

Prav posebno pa se pazi na učitelstvo in duhovščino, zlasti pa še na tiste, ki bodo v kratkem morali čez mejo. Danes je namreč že čisto jasno, da se nobenemu učitelju in nobenemu duhovniku, ki ni po svojem rojstvu pristojen na Primorsko, ne bo priznala opejta. Prva instanca jim je odbila prošnje, rekurzi pa bodo tudi vsi odbiti, nakar se bo treba seliti. — Zlasti v nekdanjem postojnskem okraju bo večina šol ostala brez učitelstva, in skoraj vse župnije brez duhovnikov. Laške oblasti

se prav nič ne brigajo za določbe mirovne pogodbe, ki daje optant, kateremu je bila opejta odbita še celo leto časa, da se izseli tja-kaj, kamor je bil prej pristojen, temveč pride uradni nalog, da mora izginiti v par dneh, včasih celo v 24 urah. Kak krik in vik bi nastal v laškem časopisju, če bi v Jugoslaviji na tak način postopali z avstrijskimi in madžarskimi optanti! Lah pa seveda smejo delati vse, kar hočejo, in živjajo na vse mirovne določbe. In bogvedaj da bi tu kdo odprl usta zaradi tega! Bil bi najhujši sovražnik države in v najboljem slučaju lahko pričakuje fašistovskega poseta. Če ima kako obrtno dovoljenje mu ga gotovo vzašnejo in prav lahko se prigodi, da mu rdeči petelin zapleše na strehi.

Pa recite po vsem tem, ali ne živimo res v moderni, pravni državi, kjer smo vsi enaki prd zakonom in nam vlada pravica vsem enako! — Fej!

Italijansko zločinstvo.

"Orjuna" prinaša podrobno poročilo o zavratnem umoru pripravnika obmejne finančne straže Radoslava Ristovića, katerega so dne 19. avgusta na jugoslovanskem ozemlju ustrelili italijanski finančni stražniki po nalogu svojega poveljnika.

Finančni stražnik Radoš Ristović iz Moravaca v Srbiji, se je na dan umora rano zjutraj neoborožen podal na logaški kolodvor, da jih sprejme in izvrši revizijo. — Blizažojega se meji, ga opazita dva italijanska finančarja, oddasta nanj dva strela, toda Ristović jima pobegne v bližnji gozd. Italijanska finančarja pohitita za njim na jugoslovansko ozemlje ter oddasta še šest strelav. Dve krogli sta zadeli Ristovića odzadaj v glavo in obe sta bili smrtonosni. Ristovićevo truplo je obležalo skrito med grmovjem in praprotno in ga je bilo mogoče najti šele drugi večer.

Povod nečuvnemu zločinu je bilo to, ker je na predvečer umora naša orožniška patrulja iz Rovt pozvala tri italijanske finančarje, ki so popivali v gostilni na Tratah, naj se odstranijo preko meje, nakar je radi nesramne arogantnosti dva aretirala in ju odpravila na logaško okrajno glavarstvo, ki ju je po sestavi zapisnika še isti večer ekspediralo preko meje. To "ponižanje" je tako ogorčilo poveljnika italijanske finančne straže, da je zapovedal krvavo maščevanje, čigar žrtev je drugo jutro postal Ristović.

Ob zločinu, ki bi povsod drugod kaj šele, ako bi bil ubit Italijan, alarmiral javnost in oblasti k najrigoroznější mukrepom, so naše oblasti pokazale obsojanja vredno brezbrzižnost in omahljivost. Uradna komisija je navzle takojšnemu obvestilu dospela na lice mesta šele štiri dni po zločinu in dva dni po prijavi. Truplo je ležalo tristo metrov od meje, v pričetku razkranja. Uradni zdravnik je ugotovil, da s o bili strelj odani in neposredne bližine. Pokojnemu Ristoviću so obmejni prebivalci na Tratah priredili zelo lep pogreb.

O žalostni zadevi ni bilo izdano nobeno, količjak službno poročilo in gotovo ni neupravičen sum, da želijo naše oblasti ves dogodek "zatušati" iz same velokodušnosti napram Italiji in iz skrajne omahljivosti. Ko so pred leti italijanski časopisni revolverji razgnali vest, da je bila v Zalogu sežgana italijanska zastava, se je koj v Ljubljano požurila cela mednarodna komisija, ki je končno morala ugotoviti, da se ni zgodilo ničesar.

Naročilom je priložiti denar, bodisi v gotovini, Money Order ali poštne znamke po 1 ali 2 centa. Če pošljete gotovino, rekomandirajte pismo.

"GLAS NARODA"
(Slovenic Publishing Company)
82 Cortlandt St., New York

Ne naročajte knjig, katerih ni v ceniku. Knjige pošiljamo poštne prosto.

Morski razbojnik.

Spisal kapitan Frederick Marryat.

(Nadaljevanje.)

"To bo dovolj, fantje! Sedaj pa obrnite ladjo! Hawkhurst, ne smemo izgubiti še več ljudi."

Razbojniška ladja se je obrnila in odjadrala.

Portugalec so mislili, da je došla sprisa nepričakovane odpora dovolj med pleča in zbežala; zato so od veselja glasno kričali. "Saj kričite poslednjikrat v življenju!" je odvrnil zasmehljivo Kajin.

Čez nekoliko minut je bila razbojniška ladja zopet miljo daleč od druge.

"Sedaj, Hawkhurst, ustavi ladjo in obrni! Pripravi veliki top in glej, da zadene vsak strel! O stali pa naj gredo, da postavijo nov mali sprednji jadenik in urede takelazo."

Zopet so obrnili prednji del razbojniške ladje proti oni drugi, ki je bila daleč eno miljo ali nekoliko več. Veliki 32funtni top je sedaj enakomerno streljal in vsaka krogla je zadela. Zastonj je iz premijalna ladja svojo mero in se poizkušala obrniti proti razbojniški tako, da bi mogla streljati. Razbojniška ladja je začela pluti bolj počasi; ostali je hotela v toliki razdalji, da bi bili topovi portugalske ladje neškodljivi, streljanje iz dolgega topa pa tem uspešnejše. Ladja je bila sedaj popolnoma prepuščena razbojniku na milost in nemilost. Vendar milosti ni bilo, kakor si lahko misli mo. Dolge tri ure je trajalo streljanje, dokler ni bil veliki top tako razgret, da je razbojniški kapitan ukazal prenehati s streljanjem. Ali se je ladja podala ali ne, ni bilo mogoče reči, ker je bilo pretežno, da bi bili videli. Mo streljanjem iz velikega topa se postavili drugi razbojnikovi mali sprednji jadenik in popravili vso škodo, ki so jo bili naredili sovražni topovi. Razbojniška ladja je plavala za ono v primerni razdalji, dokler ni napočil dan.

Pojdimo sedaj na krov portugalske ladje. Plula je v Indijo in je bila ena izmed onih redkih, ki jih je pošiljala portugalska vlada v to deželo. Indija je bila nekdanj popolnoma v njeni oblasti, sedaj pa so imeli Portugalec samo še nekoliko kvadratnih milj ozemlja. Namenjena je bila ladja v mesto Goa ter je imela na krovu oddelek vojakov, novega guvernerja in njegova dva sina, nekega škofa z vnučkinjo in s služabniki. Malokdaj se je prigodilo, da je odplula tako zelo obložena ladja, in zaradit tega je umovno, da se je že dolgo pred njenim odhodom povsod govorilo o njej. Kajin je že pred nekaj meseci dobil vsa potrebna poročila o njenih tovorih in njenem cilju. Toda kakor delajo Portugalec navadno še danes, so odlašali dan za dnevom in tako je odplula ladja cele tri tedne pozneje, kakor je bilo določeno splošno. Kajin je zaradit tega odplul proti je omenjenemu zalivu in pri tem pokazal, kako izvrstno je bil vse preracunil. Streljanje razbojniške ladje je povzročilo veliko škodo. Mnogo mornarjev, kakor tudi vojakov je bilo ubitih in ranjenih, in naposled so razvideli, da je vsaka branitev zastonj. Kolikor jih je bilo še neranjenih, so vsi hoteli v spodnje prostore, da utečejo strelom in strelom. V onem času, ko je razbojniška ladja prenehala streljati z velikim topom, ker je bil že preveč razgret, sta bila na krovu portugalske ladje samo kapitan in star utrujen mornar, ki je stal pri krmilu. V spodnjem krovu pa so se gnetli ostali mornarji in potniki na ozkem prostoru. Nekateri so občudovali veliko število ranjenecov, drugi pa so klicali svetnike na pomoč. Sredi vseh je stal škof, mož visoke, čestitilive postave in kakih šestdeset let star, pošiljal goreče prošnje v nebo in pripravljaj na smrt-ranjenca, ki so jih tovariši prinesli dol in položili pred njega na tla. Poleg njega je klečala njegova vnučkinja, osirotela, kakih sedemdeset let stara dekle, ki ni odmaknila očesa od njega, dokler je molil, potem pa se ozrla polna usmiljenja in solznih oči po umirajočih rojakih, katerih zadnji trenutki so bili po svetih škofovih pravilih in molitvah nekoliko veselje. Na drugi strani škofa je stal guverner don Filip

le Ribiera s svojimi sinovima, ki ta bila v prvih mladostnih letih, kljub temu že v kraljevi službi, žalost je bilo videti na obrazu don Filipa de Ribiera; pričakoval je najhujše zlo. Njegov starejši sin pa je imel oči uprte na ljubki obraz Tereze de Silva — šele tega večera sta si bila ob sprehajanju na krovu prisegla večno zvestost — se tega večera sta plavala v sreči sedanjosti in sanjala o sreči v bodočnosti. Toda zapustiti jih moramo in se vrniti na krov.

Kapitan je bil krenil proti zadnjemu koncu ladje in stopil k stemu mornarju Antoniju, ki je stal pri krmilu.

"Se vedno vidim sovražno ladjo, Antonio, in vendar sedaj skoro lve uri že ni streljala; ali misliš, da se je kaj pripetilo njenemu velikemu topu? V tem primeru bi mi nekoliko upanja na rešitev."

Antonio je zmajal z glavo, reče: "Bojim se, da imamo le malo upanja, kapitan. Takoj po prvem strelu iz tega topa sem spoznal, da je iz medij; nobena ladja nima težkih dolgih topov takega kalibra. Verujte mi, oni le čakajo, da se top ohladi in da napočil dan. Sedaj, ko je ona ladja na boljšem, mo izgubljeni."

"Kakšna ladja more biti to — raneoski kaper?"

"Rad bi, da bi bilo tako, in obljubil sem srebrni svečnik sv. Antonu, ako ne bo kaj hujšega; za taj potem moremo vsaj upati, da zopet vidimo svojo domovino; bom se pa, da je ne bomo."

"Kakšna ladja pa misliš da je, Antonio?"

"Ona razbojniška ladja, o kateri smo slišali že toliko."

"Jezus, pomagaj nam! Tedaj oramo prodati življenje kolikor pogosto drago."

"Tudi jaz mislim, kapitan", je odgovoril Antonio in obrnil kolo pri krmilu.

Napočil je dan in pokazal razbojniško ladjo, ki jih je še vedno sledila v isti razdalji, ne da bi se videlo najmanjše življenje na njenem krovu. Šele ko je stalo odnece že nekoliko višje nad obzorjem, je bilo zopet videti oblačje dima, ki so se začeli vzdigovati znad nje, in zopet so padale krogla na portugalsko ladjo. Vzrokemu je bil, ker je hotel morsk razbojnik počakati, da se vzdigne odnece nekoliko višje, da bi lažje delal, ali niso morebiti kake druge ladje blizu, predno ugrabi svoje arteve.

Portugalski kapitan je bil odšel na zadnji del ladje in razvil svojo zastavo; razbojniška ladja pa ni pokazala ničesar. In zopet je prižvižgala krogla po zraku in padla na krov nesrečne ladje. Več njih, ki so bili prišli na krov, da vidijo, kaj se godi, je zopet naglo zbežalo v prejšnje bivališče.

"Pazi na krmilo, Antonio", je lejal kapitan, "jaz moram delati se posvetujem z guvernerjem."

"Nič se ne bojte, kapitan, dokler se bodo držali tle moji udje, bom izvrševal svojo dolžnost", je lejal stari mož, dasi je bil že močno utrujen od dolgega čuvanja in napora.

Kapitan je odšel v spodnji krov, kjer je našel zbrane skoro vse mornarje in potnike.

"Gospoda", je dejal, ko je nagovoril guvernerja in škofa, "ona ladja ni razvila in ni pokazala nobene zastave, dasi smo mi storili tako. Prišel sem, da zvem, kaj mislite. Braniti se ne moremo več in bojim se, da smo popolnoma v oblasti morskega razbojnika."

"Morskega razbojnika?" so vzkliknili nekateri, se trkali na prsi ter klicali svetnike na pomoč.

"Mir, dragi moji, bodite mirni!" je pokojno opomnil škof.

"Kaj bi bilo najbolje storiti?", je nadaljeval ter se obrnil h kapitanu, "ne morem svetovati niti najmanj. Jaz sem mož miru in zame torej ni prostora pri vojnem posvetovanju, don Ribiera, to moram prepustiti vam in vašima sinovima. Nikar se ne boj, draga Tereza! Ali nismo vsi pod varstvom vsega nogočnega Boga?"

(Dalje prihodnjaj.)

ALI VESTE,

da je bil pokoni Vukasovič eden prvih Slovencev, ki so začeli resno delovati za združenje med Slovenci in Srbi! Ali veste da so Helmar turške cigarete iz čistega turškega tobaka ter so na prodaj po zmernih cenah?

Prihajanje priseljencev.

Dočim se mesečne priseljeniške kvote nekaterih inozemskih držav črpajo že takoj začetkom meseca in mnogih drugih držav prej ali slej tekom meseca, prihajajo priseljenici iz Jugoslavije veliko bolj počasi kot v prejšnjih dveh letih, kar imamo kvoto. Od začetka novega fiskalnega leta, t. j. od 1. julija, niso ni julija, ni avgusta izčrpali niti polovice mesečne kvote.

Mesečna kvota znaša petino letne kvote; to pomenja, da vsak koledarski mesec sme priti v Zdržave kvečjemu peti del kvote, odkazane za vse fiskalno leto. Na tak način utegne vsa letna kvota biti izčrpana že tekom prvih petih mesecev fiskalnega leta. Letna kvota za Jugoslavijo znaša 6426 in mesečna kvota 1285.

Meseca julija je prišlo in bilo pripuščeni iz Jugoslavije 388 priseljencev, meseca avgusta 568 in do sredi septembra je bilo le 478 priseljencev zaračunanih na račun septembreske kvote. Iz tega je razvidno, da jih prihaja vsak mesec nekoliko več, ali o kakem navalu v okvirju kvote ni niti govora.

Temu nasproti so nekatere države izčrpale že v prvih dneh meseca septembra svojo mesečno kvoto. Iz tega se razlaga naval priseljencev začetkom vsakega meseca, ko se vsak boji, da ne bo prišel prepozno. Že v prvih dneh septembra so bile mesečne kvote Albanije, Reke, Grške, Portugalske, Španske, Turčije in druge manjše kvote izčrpane. Sredi meseca septembra pa je bila velika mesečna kvota Anglije, ona Italije in nekaterih drugih držav malo ne izčrpana.

Fašisti čistijo svojo stranko.

Politika Mussolinija, ki hoče doseči sporazum med komunisti in ostalimi političnimi organizacijami delavstva, ni všeč fašistom. V mnogih krajih so fašistovski prvaki nastopili proti njemu. V mestu Molinella so fašisti razbili delavski kongres in ga prisilili, da se pridruži njim. In ker je državni podtajnik Finzi v nekem razgovoru obsodil ta nastop, so mu voditelji fašistovskih organizacij v okraju Bologne zagrozili, da bodo kolektivno ostavko. Fašisti hočejo izpodrediti vpliv posameznih delavskih voditeljev in koncentrirati vso oblast v svojih rokah.

Vodja rimskih fašistov Favini je očistil svojo organizacijo s tem, da je spodil iz nje polovico članov. V zvezi s tem je Mussolini izjavil, da je treba storiti isto tudi po drugih mestih. Ne moremo in ne smemo favorizirati, je dejal, sto ali tisoč fašistov, ki niso na visku in ki s svojimi besedami samo škodujejo vladi, mesto da bi jo v njenem delovanju podpirali. Brez tega radikalnega čiščenja bomo morali vedno znova začeti naše delo. Čas, v katerem živimo, pa ne dovoljuje tega luksusa.

Atentator Rajič obtožen treh zločinov.

Milivoj Rajič, atentator na ministrskega predsednika Pašiča, je bil izročen sodišču in je obtožen sledečih zločinov: 1. Poskušene uboja predsednika vlade po členu 1. zakona o zaščiti države. Ta zločin se kaznuje s smrtjo ali z 20 let. 2. Razžaljenje in poškodbe policijskega agenta Gjurića v službi in poskušene uboja žandarmerijskega narednika Vazovića, ki se je nahajal o priliki atentata na Pašičevem avtomobilu.

Padla z lestve — porodila trojčke.

V Salicetu v Italiji je neka 28-letna žena pobirala sadje z drevesa. Žena je bila noseča in zato malo neokretna in tako se je zgotovilo, da se je lestva zmaknila in je revica padla 3 metre globoko. Toda v svojo srečo, kajti ko so jo pripeljali domov, je povila tri krepke dečke.

Obvarujte svoje otroke.

Zdravstveni komisar države New York, Dr. Matthias Nicoll, pozivlje starše, da obvarujejo svoje otroke pred davico (difterijo), s tem, da dopustijo njihovo cepljenje proti tej bolezni. To cepivo proti davici se imenuje "toxin-antitoxin mixture". V svojem poročilu navaja, kako se je potom tega cepljenja preprečilo razpasovanje te bolezni med šolsko dečo. Ena izmed največjih skrbi staršev, ko njihovi otroci vstopijo v šolo, je strah, da bi se od drugih otrok nalezli kakšne bolezni največ se bojijo davice.

"Lani — pravi Dr. Nicoll — je bilo v državi New York čez 18,000 slučajev te bolezni; 1400 otrok, večinoma pod sedmim letom, je umrlo za difterijo. To je strašno, ako pomislimo, da vendarle obstoja sigurno preprečilno sredstvo proti tej bolezni, takozvani "toxin-antitoxin mixture" in da je nam vsem na razpolago, samo če hočemo."

"Za srečo, v bolj naprednih občinah postaja nevarnost čim dalje manjša. Šolske oblasti, vseve šolske zdravnice in bolničarke, se vedno bolj zavedajo, da je pametno obvarovati otroke pred difterijo in ako le dobijo dovoljenje od strani staršev, cepijo vse šolske otroke v nižjih razredih z gori omenjenim cepivom. Istočasno napravljajo mnogo drugih stvari v preprečitev te in drugih nalezljivih bolezni. Ako le starši hočejo sodelovati, more šola postati najmanj tako varna kot dom — gotovo mnogo bolj varna kot cesta."

"Otrok, vcepljen z 'toxin-antitoxin mixture' — kar je jako enostavna stvar — je obvarovan pred difterijo tekom vse nevarne dobe in bržkone za vse življenje. V šoli, v kateri so bili vsi otroci obvarovani ali, kakor se že pravi imunizirani na tak način, ni nikdar nevarnosti pred epidemijo davice."

"Povdarili smo dosedaj potrebo obvarovanja šolske deče, ali otroci pod šolsko starostjo so v resnici še bolj dovzetni proti tej bolezni in večinoma umirajo v teh letih. Njih treba obvarovati najmanj toliko kot šolsko dečo. Radi tega je priporočljivo, da starši ne čakajo, dokler otrok ne hodi v šolo ali dokler šolske oblasti jih ne vprašajo za dovoljenje. Naj jih cepi domači zdravnik. Vsak otrok bi moral biti cepljen s 'toxin-antitoxin mixture' kadarkoli po šestem mesecu starosti."

"Vzlic mnogim slučajem davice, nikakor nismo potrdi v svojih nadah za izboljšanje. Delavei na zdravstvenem polju, zdravniki in stariši začenjajo čim dalje bolj sodelovati v skupnem prizadevanju: nade na pretirana, da vsled skladnega sodelovanja vseh teh činiteljev bo nekega dne davica ne le izginila iz šole, marveč se je bomo sploh iznebili."

Papež namerava zapustiti Vatikan.

Iz Rima se poroča: — Mussolinijeva politika je pridobila simpatije vatikanskih krogov in v tej zvezi ni odveč spomniti na uslugo, ki jo je storil Vatikan Mussoliniju in fašizmu, ki je ukazal sicilijanskemu duhovniku Don Sturzi, — bivšemu voditelju italijanske ljudske stranke, da se umakne iz političnega življenja, omogočujoč na ta način fašistovski stranki nov volilni red in za doledno dobro državno oblast v Italiji. Namen Mussolinijevе politike napram Vatikanu je ta, da končno reši mučno vatikansko vprašanje, po možnosti pred letom 1925, ko se bo vršil v Rimu nov ekumenični koncil s — 1200 škofi. Pariški dovornik poroča tudi, da se govori tudi o tajnih razgovorih med Mussolinijem in papežem; ki pa se prikrivajo in o katerih ni možno zaznati podrobnih podatkov. Mussolini želi pripraviti papeža do tega, da zapusti Vatikan in da se na ta vidni način reši vatikansko vprašanje in tako pomnoži prestiž Italije v svetovnem katoličanstvu.

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V KROVSKIH DRŽAVAH.

SEVEROVA ZDRAVILA VZDORUJEJO ZDRAVJE V DRUŽINAH

Hude Bolečine

revmatične hudo olajšate, če rabite

SEVERA'S GOTHARDOL

Zanesljivi liniment

Istofako uporaben je za izvinjenje, okleline, za otrplost, in ohromelost bolnih mišic ter udov.

CENA 30 IN 60 CENTOV

Vprašajte v lekarnah.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS, IOWA

H krvavemu spopadu v Zagrebu.

Truplo policijskega kontrolorja Mihe Galovića, ki je bil ob priliki patrijotskih manifestacij povodom rojstva prestolonaslednika 6. sept. zvečer ustrelen na Illici v Zagrebu od separatistov, se prepejalo v prosekuro. Med demonstracijami sta bili ranjeni 2 osebi in sicer Milka Mogoljak in Miroslav Strašek. 6. sept. zvečer in naslednji dan je policija aretirala okoli 150 Hanačevcev, ki so osumljeni, da so prisostvovali pri napadu na Illici. Napadalec kljub obširnemu poževdubam policije še ni izsledila. Razpisana je nagrada deset tisoč dinarjev za onega, kateri bi mogel dati policiji zanesljive podatke.

Prav vsakdo —

kdor kaj išče; kdor kaj ponuja; kdor kaj kupuje; kdor kaj prodaja; prav vsakdo priznava, da imajo čudovit uspeh —

mali oglasi v "Glas Naroda".

IZPLAČILAVAMERIŠKIH DOLARJH.

V Jugoslaviji — se more izplačati dolarje le potnikom v Ameriko proti predložitvi od ameriškega konzula potrjenega potnega lista in ne več kot protivrednost od 3.000. — frankov, to je približno \$200. — za enega potnika.

V slučaju, da naslovilene za izplačilo dolarjev nebi mogli predložiti potrjenega potnega lista, dobi pošiljatelj lahko dolarje nazaj ali nam pa na novo naroči izplačati nakazni znesek v dinarjih.

Nadalje se nam zdi umestno pripomniti, da nikakor ne moremo pričakovati pošiljati čke v Jugoslavijo.

Splošno mnenje vlada, da se čeki, ki se glase na dolarje, tudi v dolarjih izplačajo, kar pa ni res, ker, kot že zgoraj omenjeno, je v Jugoslaviji od vlade pod kaznjo prepovedano izplačevati dolarje.

Tudi pošiljajo mnogi navadne ameriške čke v domovino. Ti pa nikakor niso pripravi za ljudi na deželi, ker so banke oddajene in izplačajo take čke v dinarjih šele potem, ko dobe iz Amerike potrdilo, da so jim bili odobreni.

Onim, ki stanujejo na deželi in ne potujejo v Ameriko, je najbolje pošiljati denar navadnim putem v dinarjih, kateri se jim izplačajo na zadnji pošti brez neprilic.

Tudi za nabavo potnega lista — (posa) je najpriljavneje poslati dinarje. Dokler namreč potni list ni potrjen od ameriškega konzula, ne more potnik dvigniti dolarjev. Stroške za razne listine in potni list se pa lahko plača tudi s dinarji.

V Italiji in sosednem osamlju —

so veljavne povsem drugačne odredbe ter lahko izplačamo dolarje vsakomur do poljubnega zneska. Če je pa namenjen denar le za potovanje, je na nakaznični omnitvi vidno: izplačati le, ako naslovnik potuje.

Vsled naraščajočih stroškov smo se morali odločiti prevredniti pristojbino za dolarska izplačila kakor sledi: Za izplačila do \$25. računa mo po 75 centov; od \$25. naprej po 8%, to je po 3 cente od vsakega dolarja.

Na nakaznični naj bo vidno omejeno: Izplačati v dolarjih.

Ta pristojbina je veljavna na dolarska izplačila v Jugoslaviji in Italiji.

FRANK SAKSER STATE BANK 82 Cortlandt St., New York City

POTOVALNI ZASTOPNIKI,

kateri so pooblašteni nabirati naročnino za "Glas Naroda", so: Joseph Černe, Anton Simčič in Joseph Smalzel. Upravišтво.

LEPO STANOVANJE

se dobi za enega ali dva moža; zračna soba, čiste postelje, električna razsvetljava. Lahko se dobi tudi hrana. — Mrs. Alois Rupnik, 35 First Ave., New York City.

Hranjenje

ustvarja ugodne prilike, katere razsipnost ovira, postavlja temelj neodvisnosti v Vaši bodočnosti, navdušuje k stvarnemu delu, katero je edini pogoj napredka.

Odločite se za varčevanje s tem, da uložite prihranke pri nas na —

"Special Interest Account"

Sigurnost zjamčena, 4% obresti na leto.

Vse vloge narejene do 1. oktobra obrestujejo se že s 1. oktobrom t. l.

Denarne nakaznice izplačujemo točno, brzo in ceno potom pošte, brzojavnega pisma ali brzojava.

Dolarske nakaznice izplačujemo v efektivnih ameriških dolarjih v Trstu, Opotiji in Zadru.

Zastopamo vse prekmorske parobrodne proge in preskrbimo potrebne listine za priseljevanje.

FRANK SAKSER STATE BANK

82 Cortlandt Street, : : : New York, N. Y.

GLAVNO ZASTOPSTVO JADRANSKE BANKE.

Izšla je nova izdaja

'PESMARIGA GLAZBENE MATICE'

Zbori za štiri moške glasove.

Uredil MATEJ HUBAD

Knjiga ima 296 strani, ter vsebuje sledeče pesmi z notami:

1. Na dan; 2. res ožen bil se; 3. Kazen; 4. Kmečka pesem; 5. Vasovalec; 6. Na trgu; 7. Pesem o beli hišici; 8. Prošnja; 9. Dan slovenski; 10. Tih veter od morja; 11. Se ena; 12. Povejte, ve planine; 13. Sijaj, solnce; 14. Lahko noč; 15. Deklica mila; 16. Slanca; 17. Vabilo; 18. Pastirček; 19. Rožmarin; 20. Cerkev; 21. Prošnja; 22. Imel sem ljubli dve; 23. Danici; 24. Savska; 25. Oblaček; 26. Planinska roža; 27. Hercegovska; 28. Ljubzen in pomlad; 29. Rožica in slavuji; 30. Naša zvezda; 31. Lahko noč; 32. Pod noč; 33. Kaj bi te pral; 34. Bože pravde; 35. Na grobih; 36. Nad zvezdami; 37. Vabilo; 38. Usliši nas; 39. Na morju; 40. Pastir; 41. Slovenska zemlja; 42. Barčica; 43. Oblaček; 44. Utopljenka; 45. Potrkali na okno; 46. Glas Grobova; 47. Katica; 48. Deklica, ti si jokala; 49. Jaz bi rad ruderčih rož; 50. Zdravica; 51. V mraku; 52. Lepa naša domovina; 53. Vrgred se povrne; 54. Vinska; 55. Oj dekle, kaj si tak žalostna; 56. Slanica; 57. Oj, te mlinar; 58. Pojdaj v rute; 59. Slovenec, Srb, Hrvat; 60. Naša zvezda; 61. V slovo; 62. Izgubljeni cvet; 63. Sanak spava; 64. Glejte, kako umira pravični; 65. Naprej; 66. Kje dom je moj; 67. Hey Sloveni; 71. Domovini; 72. Sokolska; 73. Jadransko morje; 74. Popotnikova pesem; 75. Domovina; 76. Slovenski svet, ti si krasen; 77. U boj; 78. Večer na Savi; 79. Zrinsko, Frankopanka; 80. Što čutiš, Srbine tužni; 81. Pohratimija; 82. Pomlad in jesen; 84. V tih noč; 85. Milica; 86. Njo; 87. Njega ni; 88. Pod oknom; 89. Prva ljubezen; 90. Lahko noč; 91. Pri oknu sva molče stonela; 92. Strunam; 93. Slovo; 94. Strunam; 95. Prošnja; 96. V ljubem si ostala kraj; 97. Pod oknom; 98. Ljubzen in pomlad; 99. Lahko noč; 100. Raztaneč; 101. Svrčanje; 102. Tam, gdje stoji; 103. Prelja.

Cena s poštnino \$3.

"GLAS NARODA"

82 Cortlandt Street

New York

Nuga-Tone

Proizvaja bogato rdečo kri, močne stanovitne živce, življenja polne moške in ženske.

Če ste slabega zdravlja in pri slabi moči, če se vam spominjate mračni in vaše telo mračni, če ste se že navadili jemati pomirila in narkotična sredstva, potem poskusite Nuga-Tone, in izprevidite boste, kako hitro se boste čutili drugače. Devetdeset letov človeških bolezni, kot izpuševanje, anamija, revmatične bolezni, glavobol, nevralgija, naprimer slabi tek, neprebrava, vetrovi in kolcanje, zaprtje, pomanjkanje energije, pomanjkanje živahnosti, nevroznost, nespečnost, izhaja iz pomanjkanja živčne moči, redke svodenile krvi in slabe krvne cirkulacije.

Vsak ud, vsako delovanje telesa je odvisno od živčne sile za svoje življenje in delovanje. Živčna moč je podvignata stvar za človeka, jetra, ledice, drob, utiranje srca in krvno cirkulacijo. Nuga-Tone je najbolj uspešno zdravilo za nevrozno in fizično izčrpanost. Kajalji Ker sestoji iz osmeri važnih sestavin, ki vdrzajo zdravje ter jih predprijajo najslavnejši zdravniki. — Nuga-Tone je bogat na kolesu in fosforju — ter je hrana krvi in živcem.

Nuga-Tone proizvaja življenje v jetri, ter očistuje čreva, da redno delujejo. Očistila ledice ter izganja iz njih strupene stvari. Nič več vetrov in kolcanja, teške aspe in pokritje jezika. Nič več bolečin in bolezni! Nuga-Tone daje čudoviti tek, dobro prebavo, stanovitne živce ter zdravo okrepitveno spanje. Nuga-Tone očistil kri, uredi krvno cirkulacijo ter prične šarenje ne zdravih, katerih se človek navadi. Zavij je v pripraven zavojček. Pokrit je s sladkorjem, ugodnega okusa, ugoden za jemanje. Poskusajte ga. Priporočili ga boste vsem svojim prijateljem.

NASA POPOLNA GARANCIJA.—Cena Nuga-Tone je en (\$1.00) dolar za steklenico. Vsaka steklenica vsebuje devdeset (90) tablet, polno mesečno zdravljenje. Vi lahko kupite šest steklenic, šestmesečno zdravljenje za pet (\$5.00) dolarjev. Jemajte Nuga-Tone dvajset (20) dni. Če nista zadovoljni s uspehom, vrnite preostanek zama s škafijo la mi vam bomo takoj vrnil denar. Vredno, da ne morete izgubiti niti penja. — Mi la preverjamo resnico. Nuga-Tone je na prodaj pri vsi dobri lekarni po enaki ceni in enaki garanciji.

KO NAROČATE, ZA POSLUŽITE TEGA KUPONA.

NATIONAL LABORATORY, 5-2

